

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาแบบพรรณนา (Descriptive study) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเอง และความสามารถในการดูแลสุขภาพตนเองของผู้ป่วยโรคมะเร็งโรคลือด โรงพยาบาลสกลนคร ซึ่งมีขั้นตอนดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้ป่วยโรคมะเร็ง ที่เข้ารับการรักษาและรักษาในโรงพยาบาลสกลนคร ซึ่งมีจำนวนผู้ป่วยโรคมะเร็งรายใหม่ 400-500 คนต่อปี โดยแยกเป็นมะเร็งโรคลือดรายใหม่ 150-200 คนต่อปี และโรคมะเร็งชนิดอื่น ๆ อีก 250-300 คนต่อปี

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้ป่วยโรคมะเร็งที่เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลสกลนคร ในช่วงวันที่ 15 ตุลาคม ถึงวันที่ 15 ธันวาคม 2559 จำนวน 99 คน โดยการสุ่มแบบบังเอิญ (Accidental sampling) ตามช่วงเวลาดังกล่าว

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

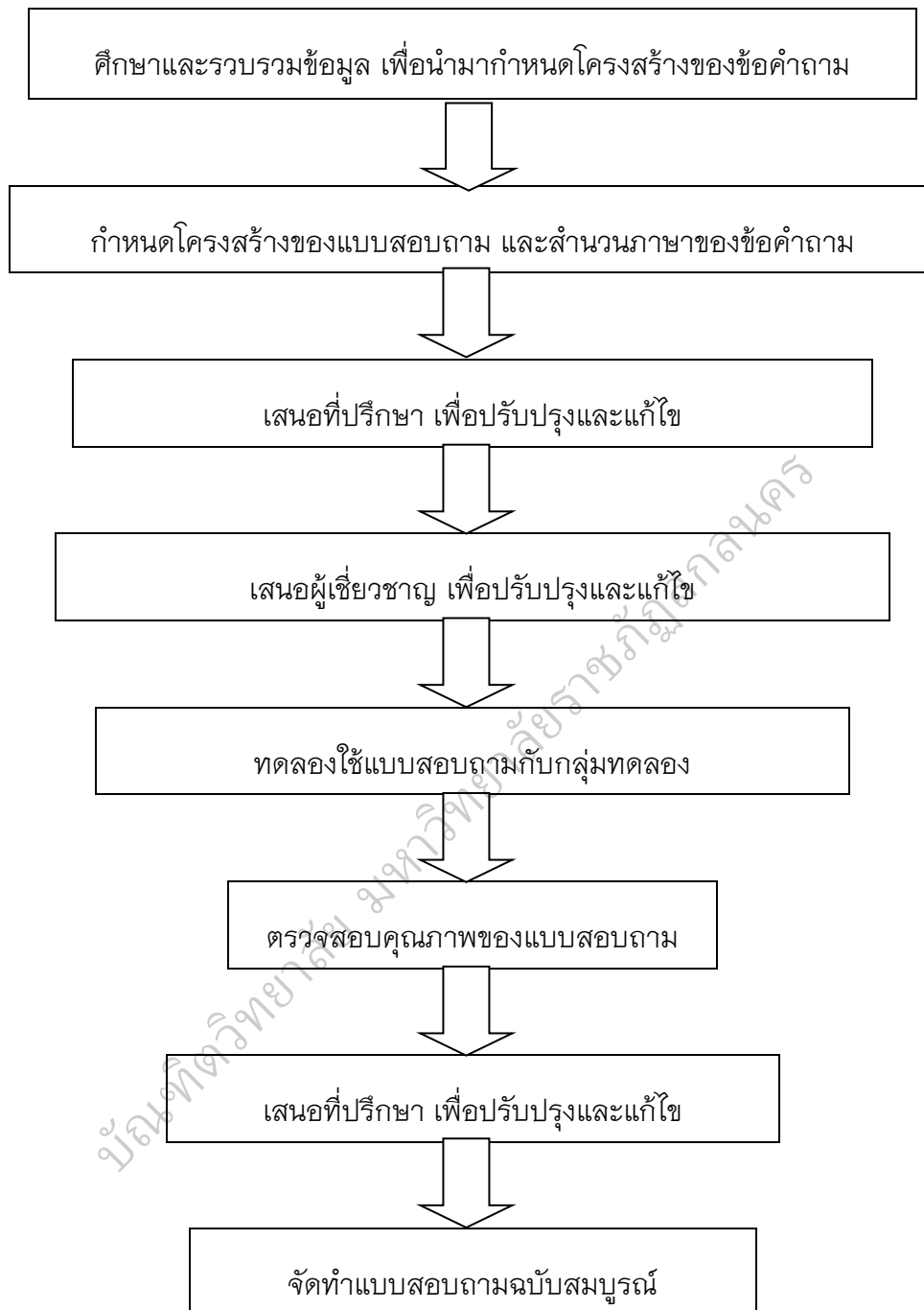
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือแบบสอบถาม ซึ่งประกอบไปด้วยคำถาม 3 ตอน ดังนี้

1. แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป

แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป เป็นแบบสอบถามให้กลุ่มทดลองเลือกตอบ โดยมีตัวเลือกให้ ซึ่งประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา และการวินิจฉัย ที่มีการลงบันทึกไว้ในเวชระเบียนผู้ป่วย

2. แบบสอบถามวัดความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองและแบบสอบถามวัดความสามารถในการดูแลสุขภาพตนเอง ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

เครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นคือ แบบสอบถาม ซึ่งพัฒนามาจากแบบสอบถามวัดความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของ มรุต ก้องวิริยะไพศาล (2549) โดยทำการปรับปรุงหรือแก้ไขข้อคำถามต่าง ๆ ตามคุณลักษณะที่ก่อให้เกิดความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองจากทฤษฎีของ Guglielmino (1977) และผู้วิจัยได้พัฒนาแบบสอบถามวัดความสามารถในการดูแลสุขภาพตนเองมาจากแบบสอบถามของ สุลีมาศ อังศุเกียรติถาวร (2552) โดยผู้วิจัยได้พิจารณาปรับตามองค์ประกอบที่สำคัญที่ก่อให้เกิดการดูแลสุขภาพตนเองจากทฤษฎีของ Orem (1995) โดยมีวิธีดำเนินการสร้าง ปรับปรุง และหาคุณภาพเครื่องมือ (ธานีรินทร์ ศิลป์จารุ, 2555, หน้า 85-110, 415-422) ดังนี้

ภาพประกอบ 3 แสดงขั้นตอนการสร้างแบบสอบถาม

จากแผนภาพลำดับขั้นตอนการสร้างแบบสอบถาม และการหาคุณภาพ เครื่องมือ สามารถอธิบายรายละเอียดขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาและรวบรวมข้อมูล เพื่อนำมากำหนดโครงสร้างของข้อคำถาม ซึ่งต้องเป็นไปตามวัตถุประสงค์ และขอบเขตของการวิจัยดังนี้
  - 1.1 เพื่อสร้างแบบสอบถามวัดความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเอง
  - 1.2 เพื่อสร้างแบบสอบถามวัดความสามารถในการดูแลสุขภาพตนเอง
2. กำหนดโครงสร้างของแบบสอบถาม สร้างคำถาม ปรับปรุงคำถาม และสำนวนภาษาของข้อคำถาม โดยออกแบบคำถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ชนิด 5 มาตรา ได้แก่ เป็นจริงมากที่สุด เป็นจริงมาก เป็นจริงปานกลาง เป็นจริงน้อย เป็นจริงน้อยที่สุด ซึ่งสร้างคำถามของแบบสอบถามวัดความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยแบ่งเป็นหมวดหมู่ตามคุณลักษณะที่ก่อให้เกิดความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองตามทฤษฎีของ Guglielmino (1977) และสร้างคำถามของแบบสอบถามวัดความสามารถในการดูแลสุขภาพตนเองตามทฤษฎีการดูแลสุขภาพตนเองแบ่งเป็นลักษณะการดูแลสุขภาพตนเองตามทฤษฎีของ Orem (1995) ซึ่งมีข้อความทั้งเชิงบวกและเชิงลบ จำนวน 70 ข้อ
3. นำแบบสอบถามเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อปรับปรุงและแก้ไขให้ตรงตามวัตถุประสงค์ และขอบเขตการวิจัย พิจารณาสำนวนภาษาที่เหมาะสม ความครอบคลุม และความสอดคล้องตามนิยามตัวแปร รวมทั้งปรับปรุงแก้ไขข้อความที่ไม่เหมาะสม
4. นำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงพินิจ (Face validity) เมื่อพิจารณาความเหมาะสมของเนื้อหา และความสอดคล้องตามนิยามตัวแปร โดยคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of congruence หรือ IOC) มีค่าตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป รวมทั้งปรับปรุงแก้ไขภาษาตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ได้ผลดังนี้
  - 4.1 แบบสอบถามวัดความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเอง จำนวน 34 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.6 ถึง 1.0 จำนวน 30 ข้อ ส่วนคำถามที่มีค่า IOC น้อยกว่า 0.6 นั้น มีทั้งหมด 4 ข้อ (แสดงตารางไว้ใน ภาคผนวก ค) จึงได้นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อปรับปรุงแก้ไขสำนวนภาษาอีกครั้ง

4.2 แบบสอบถามวัดความสามารถในการดูแลสุขภาพตนเอง จำนวน 36 ข้อ มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.6 ถึง 1.0 จึงคัดเลือกไว้ทั้งหมด

5. นำแบบสอบถามที่ได้ไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้ป่วยโรคมะเร็งที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งมารับการรักษาที่โรงพยาบาลสกลนครในช่วงวันที่ 1 ตุลาคม 2559 ถึงวันที่ 10 ตุลาคม 2559 จำนวน 50 คน แล้วตรวจให้คะแนน

6. ตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม โดยวิเคราะห์ค่าถ่วงเป็นรายข้อ (Item-total correlation) โดยใช้วิธีของ Pearson ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป พบว่าแบบสอบถามทั้งชุดมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งชุดเป็น $r_{xy}=.919$ (Cronbach's alpha) จากนั้นคัดเลือกคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนก (r) มากกว่า .200 มาใช้เป็นแบบสอบถามจริง (แสดงตารางไว้ใน ภาคผนวก ค) ดังนี้

6.1 แบบสอบถามวัดความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเอง จำนวน 34 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเป็น .847 มีค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ -.195 ถึง .657 ในการวิจัยครั้งนี้ได้คัดเลือกคำถามที่มีค่า r ตั้งแต่ .299 ถึง .657 ไว้ จากนั้นนำคำถามข้ออื่นมาปรับสำนวนภาษาใหม่อีกครั้ง ส่วนข้อที่ 31 นั้นมีความหมายใกล้เคียงกับข้อที่ 30 จึงตัดทิ้งไป

6.2 แบบสอบถามวัดความสามารถในการดูแลสุขภาพตนเอง มีจำนวน 36 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเป็น .896 มีค่า r ตั้งแต่ -.242 ถึง .814 คัดเลือกไว้ 29 ข้อที่มีค่า r ตั้งแต่ .201 ถึง .814 ส่วนคำถามข้ออื่น ๆ ที่มีค่า r น้อยกว่า .200 นั้นนำมาปรับสำนวนภาษาใหม่อีกครั้ง และตัดข้อที่ 26 ออกเนื่องจากมีความหมายใกล้เคียงกับข้ออื่น

7. นำคำถามที่มีค่า r น้อยกว่า .200 เสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อปรับปรุงแก้ไข

8. จัดพิมพ์แบบสอบถามเป็นฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้เก็บข้อมูลในการวิจัย **เครื่องมือที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นใช้ในการวิจัย**

เครื่องมือที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ประกอบด้วย

1. แบบสอบถามวัดความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเอง
2. แบบสอบถามวัดความสามารถในการดูแลสุขภาพตนเอง

โดยมีรายละเอียดของเครื่องมือที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น มีดังนี้

1. แบบสอบถามวัดความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองผู้วิจัยพัฒนามาจากแบบสอบถามวัดความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของ มรุต ก้องวิริยะไพศาล

(2549) โดยทำการปรับปรุงหรือแก้ไขข้อคำถามต่าง ๆ ตามคุณลักษณะที่ก่อให้เกิดความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองจากทฤษฎีของ Guglielmino (1977) ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ เป็นจริงมากที่สุด เป็นจริงมาก เป็นจริงปานกลาง เป็นจริงน้อย เป็นจริงน้อยที่สุด โดยมีจำนวนข้อคำถาม 33 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ .299 ถึง .657 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .847

2. แบบสอบถามวัดความสามารถในการดูแลสุขภาพตนเองพัฒนามาจากแบบสอบถามของ สุลีมาศ อังศุเกียรติถาวร (2552) โดยผู้วิจัยได้พิจารณาปรับปรององค์ประกอบที่สำคัญที่ก่อให้เกิดการดูแลสุขภาพตนเองจากทฤษฎีของ Orem (1995) ซึ่งลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง มีจำนวนข้อคำถามหลังจากปรับแล้ว 35 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ .201 ถึง .814 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .896 ผู้วิจัยได้พัฒนาแบบสอบถามโดยปรับมาตราส่วนประมาณค่าคือ เป็นจริงมากที่สุด เป็นจริงมาก เป็นจริงปานกลาง เป็นจริงน้อย เป็นจริงน้อยที่สุด

ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ป่วยมีลักษณะเป็นแบบให้เลือกตอบและเติมคำในช่องว่าง จำนวน 4 คำถาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา

ส่วนที่ 2 เป็นแบบวัดความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้ป่วยตามแนวคิดของ Guglielmino (1977) ที่ดัดแปลงจาก มรุต ก้องวิริยะไพศาล (2549) ลักษณะแบบวัดเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ จำนวน 33 ข้อ แบ่งออกเป็น 8 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการเปิดโอกาสการเรียนรู้	จำนวน 5 ข้อ
2. ด้านมโนคติในการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ	จำนวน 4 ข้อ
3. ด้านความคิดริเริ่มและอิสระในการเรียนรู้	จำนวน 4 ข้อ
4. ด้านความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง	จำนวน 5 ข้อ
5. ด้านความรักในการเรียนรู้	จำนวน 4 ข้อ
6. ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์	จำนวน 4 ข้อ
7. ด้านการมองอนาคตในแง่ดี	จำนวน 3 ข้อ

8. ความสามารถใช้ทักษะการศึกษาหาความรู้และทักษะการ
แก้ปัญหา จำนวน 4 ข้อ

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามวัดความสามารถในการดูแลสุขภาพตนเอง
ตามแนวคิดของ Orem ที่ดัดแปลงมาจาก สุมาลี อังศุเกียรติถาวร (2552) ลักษณะแบบวัด
เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ จำนวน 35 ข้อ โดยแบ่งออกเป็น 3 ด้าน
ดังนี้

1. ด้านความสามารถในการปฏิบัติดูแลตนเอง

การดูแลสุขภาพตนเองทั่วไป จำนวน 10 ข้อ

การดูแลสุขภาพตนเองเมื่อเจ็บป่วย จำนวน 10 ข้อ

2. ด้านพลังความสามารถในการดูแลตนเอง จำนวน 5 ข้อ

3. ด้านความสามารถและคุณสมบัติขั้นพื้นฐาน

คือความรู้และการกระทำ จำนวน 10 ข้อ

โดยเป็นข้อคำถามทางบวก 68 ข้อ และข้อคำถามทางลบ 8 ข้อ ให้ผู้ตอบ
เลือกตั้งแต่เป็นจริงมากที่สุด จนถึงเป็นจริงน้อยที่สุด ดังนี้

เป็นจริงมากที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงตาม
ความคิดเห็นของท่านมากที่สุด หรือท่านเคยปฏิบัติหรือกระทำพฤติกรรมนั้นมากกว่า 8 ครั้ง
ในจำนวน 10 ครั้ง

เป็นจริงมาก หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงตาม
ความคิดเห็นของท่านมาก หรือท่านเคยปฏิบัติหรือกระทำพฤติกรรมนั้น 6-7 ครั้งในจำนวน 10 ครั้ง

เป็นจริงปานกลาง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงตาม
ความคิดเห็นของท่านบางส่วน หรือท่านเคยปฏิบัติหรือกระทำพฤติกรรมนั้น 4-5 ครั้งใน
จำนวน 10 ครั้ง

เป็นจริงน้อย หมายถึง ข้อความนั้นไม่ตรงกับความเป็นจริงตาม
ความคิดเห็นของท่านเท่าใดนัก หรือท่านเคยปฏิบัติหรือกระทำพฤติกรรมนั้น 2-3 ครั้ง
ในจำนวน 10 ครั้ง

เป็นจริงน้อยที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นไม่ตรงกับความเป็นจริง
ตามความคิดเห็นของท่านเลย หรือท่านไม่เคยปฏิบัติหรือกระทำพฤติกรรมนั้นเลยและ
มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ลักษณะการตอบ	ข้อความในทางบวก	ข้อความในทางลบ
เป็นจริงมากที่สุด	ให้ 5 คะแนน	ให้ 1 คะแนน
เป็นจริงมาก	ให้ 4 คะแนน	ให้ 2 คะแนน
เป็นจริงปานกลาง	ให้ 3 คะแนน	ให้ 3 คะแนน
เป็นจริงน้อย	ให้ 2 คะแนน	ให้ 4 คะแนน
เป็นจริงน้อยที่สุด	ให้ 1 คะแนน	ให้ 5 คะแนน

เกณฑ์การแปลผลคะแนน

ผู้วิจัยแบ่งคะแนนของตัวแปรที่ศึกษาเป็น 5 ระดับ โดยมีขั้นตอนดังนี้

การศึกษาครั้งนี้กำหนดการแปลผลคะแนนเป็นระดับ 5 ในแต่ละช่วง มีความหมายคือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยช่วงคะแนนเฉลี่ย ดังนี้

เกณฑ์การแปลผลคะแนนเฉลี่ยระดับความพร้อมในการเรียนรู้

ด้วยตนเอง

ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเอง **ต่ำมาก**

คือผู้ป่วยมะเร็งที่มีช่วงคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 0.00–1.00

ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเอง **ต่ำ**

คือผู้ป่วยมะเร็งที่มีช่วงคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 1.01–2.00

ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเอง **ปานกลาง**

คือผู้ป่วยมะเร็งที่มีช่วงคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.01–3.00

ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเอง **สูง**

คือผู้ป่วยมะเร็งที่มีช่วงคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.01–4.00

ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเอง **สูงมาก**

คือผู้ป่วยมะเร็งที่มีช่วงคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.01–5.00

โดยกำหนดการแปลความหมายของช่วงคะแนนโดยรวมไว้ตามแนวคิดของ Guglielmino (1977) ดังนี้

แบบที่ 1 ผู้ป่วยที่มีคะแนนระดับต่ำสุดถึงปานกลางค่อนข้างจะเป็นผู้เรียนที่ชอบการเรียนรู้แบบผู้สอนชี้แนะ

แบบที่ 2 ผู้ป่วยที่มีคะแนนระดับสูงค่อนข้างจะเป็นผู้เรียนที่ชอบสถานการณ์การเรียนรู้ที่เป็นอิสระ แต่ไม่ถึงกับพอใจที่จะระบุ หรือวางแผนการเรียน และกระบวนการทั้งหมดด้วยตนเอง

แบบที่ 3 ผู้ป่วยที่มีคะแนนระดับสูงสุดค่อนข้างจะเป็นผู้เรียนที่พอใจการวางแผนการเรียนด้วยตนเอง การนำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้ในสภาพจริง ชอบผู้สอนที่เป็นผู้แนะนำมากกว่าผู้สอน

เกณฑ์การแปลผลคะแนนเฉลี่ยระดับความสามารถในการดูแล สุขภาพตนเอง

ระดับความสามารถในการดูแลสุขภาพตนเอง **ต่ำมาก**

คือผู้ป่วยมะเร็งที่มีช่วงคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 0.00–1.00

ระดับความสามารถในการดูแลสุขภาพตนเอง **ต่ำ**

คือผู้ป่วยมะเร็งที่มีช่วงคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 1.01–2.00

ระดับความสามารถในการดูแลสุขภาพตนเอง **ปานกลาง**

คือผู้ป่วยมะเร็งที่มีช่วงคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.01–3.00

ระดับความสามารถในการดูแลสุขภาพตนเอง **สูง**

คือผู้ป่วยมะเร็งที่มีช่วงคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.01–4.00

ระดับความสามารถในการดูแลสุขภาพตนเอง **สูงมาก**

คือผู้ป่วยมะเร็งที่มีช่วงคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.01–5.00

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ในการศึกษาครั้งนี้ มีการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือดังนี้

1. การหาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content validity)

การตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหาของแบบสอบถาม (Content validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน จากหลากหลายสาขาทั้งผู้เชี่ยวชาญด้านภาษา ด้านวิชาการสาธารณสุข และด้านสถิติทางวิจัย ได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ แจ่มจันทร์ สุวรรณรงค์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุมาลี สมพงษ์ ศาสตราจารย์ ดร.นายแพทย์ พลภัทร โรจน์นครินทร์ นายแพทย์ศิริยุสต์ วรามิตร และ คุณพงศ์ลดา รักษาพันธ์ พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ ซึ่งมีความรู้ความเข้าใจเป็นอย่างดีด้านเนื้อหาของสิ่งที่ต้องการวัด เพื่อตรวจสอบว่าแบบสอบถามสามารถวัดได้ถูกต้องตามวัตถุประสงค์ของเนื้อหาในเรื่องที่ต้องการวัด โดยการหาดัชนีความสอดคล้องรายข้อ (Index of item-objective

congruence: IOC) และคัดเลือกข้อที่มีค่า IOC มากกว่า 0.5 ขึ้นไป (ตารางแสดงค่า IOC ในภาคผนวก ค) เพื่อนำมาเป็นคำถามในแบบสอบถามต่อไป (ธานีรินทร์ ศิลป์จารุ, 2555, หน้า 85-110, pp.415-422)

2. การหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Discrimination)

นำแบบสอบถามที่ผ่านผู้เชี่ยวชาญจากข้อ 1 ไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างที่คล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างจริง คือเป็นผู้ป่วยในโรงพยาบาลสกลนคร ที่อายุมากกว่า 15 ปี จำนวน 50 คน จากนั้นหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของคะแนนรายข้อ และคะแนนรวม (Item total correlation) เลือกเฉพาะข้อที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r_{xy}) ตั้งแต่ .200 ขึ้นไป (ตารางแสดงค่า r ในภาคผนวก ค) และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ใช้เป็นแบบสอบถามจริงต่อไป (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2555, หน้า 445-449)

3. การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability)

การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยนำคำถามที่คัดเลือกไว้ในข้อ 2 ไปหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach's coefficient) (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2555 หน้า 445-449) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามวัดความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองเท่ากับ .847 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามวัดความสามารถในการดูแลสุขภาพตนเองเป็น .896 จากค่าความเชื่อมั่นแสดงให้เห็นว่าแบบสอบถามทั้ง 2 ส่วนเชื่อถือได้ และสามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลจริงได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยนำแบบสอบถามวัดความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเอง และวัดความสามารถในการดูแลสุขภาพตนเองไปสอบถามผู้ป่วยมะเร็งที่มารับการรักษาในโรงพยาบาลสกลนคร โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยเข้าพบผู้อำนวยการเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ และขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ป่วย โรงพยาบาลสกลนคร โดยชี้แจงวัตถุประสงค์ของการศึกษา และขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ป่วย ในโรงพยาบาลสกลนคร
2. จัดเตรียมแบบสอบถามให้เพียงพอกับกลุ่มตัวอย่าง

3. ผู้วิจัยเข้าแจกแบบสอบถาม และชี้แจงวัตถุประสงค์ วิธีตอบแบบวัด ความพร้อม สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง ขอความร่วมมือในการศึกษา และให้ผู้ช่วยทำแบบสอบถาม
4. ผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถาม และได้รับแบบวัดความพร้อมที่มีความครบถ้วนสมบูรณ์
5. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นเวลา 3 วัน โดยคัดแยกแบบสอบถามที่ได้รับการตอบแบบไม่สมบูรณ์ หรือไม่ตั้งใจทำการตอบแบบสอบถาม โดยพิจารณาตามขอบเขตของกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ ได้แบบสอบถามที่จะนำไปวิเคราะห์ จำนวน 99 ฉบับ จาก 106 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 93.40
6. ลงรหัส และจัดระบบข้อมูลเพื่อวิเคราะห์ข้อมูล และรายงานผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา โดยโปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้

1. ตรวจสอบให้คะแนนแบบสอบถามตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้
2. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ป่วย โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ การแจกแจง ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)
3. วิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองระหว่างผู้ป่วยเพศหญิง และเพศชาย โดยใช้ Independent sample t-test (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2555 หน้า 175-182)
4. วิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of variance : ANOVA) ของค่าเฉลี่ยระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเอง และค่าเฉลี่ยระดับความสามารถในการดูแลสุขภาพตนเองของผู้ป่วยโรคมะเร็ง เพื่อทดสอบว่าตัวแปรทั้ง 2 มีความแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร ซึ่งเป็นการทดสอบความแปรปรวนของค่าเฉลี่ยด้วย F-test ซึ่งในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ใช้ One-way ANOVA ในการทดสอบสมมติฐาน (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2555 หน้า 191-197)
5. วิเคราะห์หาค่าประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองกับระดับความสามารถในการดูแลสุขภาพตนเองของผู้ป่วยโรคมะเร็ง โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's correlation coefficient) ในการศึกษา

ครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดนัยสำคัญที่ใช้ในการทดสอบที่ระดับ .05 (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2555 หน้า 204-207)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ

1.1 หาความเที่ยงตรงเชิงพิพินิจ (Face validity) โดยหาดัชนีความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ ใช้สูตรของ ธานินทร์ ศิลป์จารุ (2555, หน้า 179) ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC คือ ความเที่ยงตรงเชิงพิพินิจซึ่งหาจากความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

$\sum R$ คือ ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N คือ จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

1.2 วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Item analysis) ของแบบสอบถาม โดยใช้ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างข้อคำถามและคะแนนรวม (Corrected item-total correlation) ซึ่งเป็นการหาค่าคะแนนของข้อคำถาม (X) และคะแนนรวมของข้อคำถามอื่นที่เหลือ (Y) โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product-moment correlation coefficient) (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2555, หน้า 342-345) ดังนี้

$$r = \frac{\sum_{i=1}^n (x_i - \bar{x})(y_i - \bar{y})}{\sqrt{\sum_{i=1}^n (x_i - \bar{x})^2 + \sum_{i=1}^n (y_i - \bar{y})^2}}$$

r คือ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันระหว่างตัวแปร X และ Y

n คือ จำนวนคนหรือสิ่งที่ศึกษา

X คือ คะแนนตัวแปร X

Y คือ คะแนนตัวแปร Y

1.3 การวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-coefficient) ของ Cronbach (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2555, หน้า 445) ดังนี้

$$\alpha = \frac{\sum \bar{r}_{ii}}{1 + (\sum - 1) \bar{r}}$$

α คือ ค่าเฉลี่ยของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของคำถามทุกคำถาม

k คือ จำนวนคำถาม

$\bar{r}$ คือ ค่าเฉลี่ยของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคำถามต่าง ๆ

2. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

2.1 หาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป คำสั่ง Analyze > Frequencies > Statistics > Mean, St.deviation (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2555, หน้า 303-311) เพื่อหาการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

2.2 วิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับความพร้อมในการเรียนรู้ ด้วยตนเองระหว่างผู้ป่วยเพศหญิง และเพศชาย โดยใช้ Independent sample t-test โดยสูตรในการคำนวณ Independent sample t-test (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2555, หน้า 175-182) มีดังนี้

สำหรับประชากร 2 กลุ่มที่มีค่าความแปรปรวนของข้อมูลไม่ต่างกัน

$$t = \frac{(\bar{x}_1 - \bar{x}_2)}{\sqrt{S_p^2 \left(\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right)}}$$

$\bar{x}_1, \bar{x}_2$ = ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ 1 และ 2

S_p^2 = ค่าความแปรปรวนรวม

n_1, n_2 = จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ 1 และ 2

สำหรับประชากร 2 กลุ่มที่มีค่าความแปรปรวนของข้อมูลแตกต่างกัน

$$t = \frac{(\bar{x}_1 - \bar{x}_2)}{\sqrt{\left(\frac{s_1^2}{n_1} + \frac{s_2^2}{n_2}\right)}}$$

$\bar{x}_1, \bar{x}_2$ = ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ 1 และ 2

s_1^2, s_2^2 = ค่าความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่ 1 และ 2

n_1, n_2 = จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ 1 และ 2

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปในการคำนวณ (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2555 หน้า 356-361) ซึ่งประชากรทั้ง 2 กลุ่ม เป็นอิสระต่อกัน และข้อมูลต้องมีการแจกแจงปกติ โดยทราบหรือไม่ทราบความแปรปรวนของข้อมูลก็ได้

2.3 วิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of variance : ANOVA) เพื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเอง และค่าเฉลี่ยระดับความสามารถในการดูแลสุขภาพตนเองของผู้ป่วยมะเร็ง ซึ่งเป็นการทดสอบความแปรปรวนของค่าเฉลี่ยด้วย F-test ซึ่งในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ใช้ One-way ANOVA ในการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 4 (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2555, หน้า 191-197)

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปในการคำนวณ (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2555 หน้า 361-372) ถ้าพบว่าค่า F จากการทดสอบด้วย One-way ANOVA มีความแตกต่างอย่างนัยสำคัญทางสถิติแล้ว ต้องนำไปทดสอบ PostHoc ด้วยวิธี Scheffe' เพื่อแยกความแตกต่างรายคู่ต่อไป

2.4 วิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองกับระดับความสามารถในการดูแลสุขภาพตนเองของผู้ป่วยมะเร็ง โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's correlation coefficient) ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดนัยสำคัญที่ใช้ในการทดสอบที่ระดับ .05 (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2555, หน้า 204-207) เพื่อให้ทราบว่าตัวแปรทั้ง 2 มีความสัมพันธ์กันหรือไม่ และสัมพันธ์กันในทิศทางใด

ซึ่งสูตรในการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product-moment correlation coefficient) (กัลยา วาณิชย์บัญชา, 2555, หน้า 342-345) มีดังนี้

$$r = \frac{\sum_{i=1}^n (x_i - \bar{x})(y_i - \bar{y})}{\sqrt{\sum_{i=1}^n (x_i - \bar{x})^2 + \sum_{i=1}^n (y_i - \bar{y})^2}}$$

r คือ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันระหว่างตัวแปร X และ Y

n คือ จำนวนคนหรือสิ่งที่ศึกษา

X คือ คะแนนตัวแปร X

Y คือ คะแนนตัวแปร Y

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปในการคำนวณค่า r_{xy} เพื่อความสะดวกและรวดเร็วของการแปลผลข้อมูล (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2555, หน้า 413-414)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์